

TYPVS ORBIS TERRARVM

Tradycyjna Gospodarka światowa i jej upadek

WYDAWCA: WYDZIAŁ GEOGRAFII I KARTOGRAFII
KRAJOWY INSTYTUT KARTOGRAFII I REJESTRACJI TERENÓW
WARSZAWA 1987

AGENDA

- 1. Definicje
- 2. Okres przed-tradycyjny
- 3. Rewolucja Przemysłowa
- 4. Współczesna gospodarka Światowa

Definicje

- **gospodarka światowa**, *ekon. historycznie ukształtowany system trwałych powiązań ekonomicznych: produkcyjnych, technologicznych, handlowych, finansowych i instytucjonalnych między gospodarkami narodowymi różnych krajów, znajdujących się na różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, włączający je w ogólnoświatowy proces produkcji i wymiany.*

Okres przed-tradycyjny

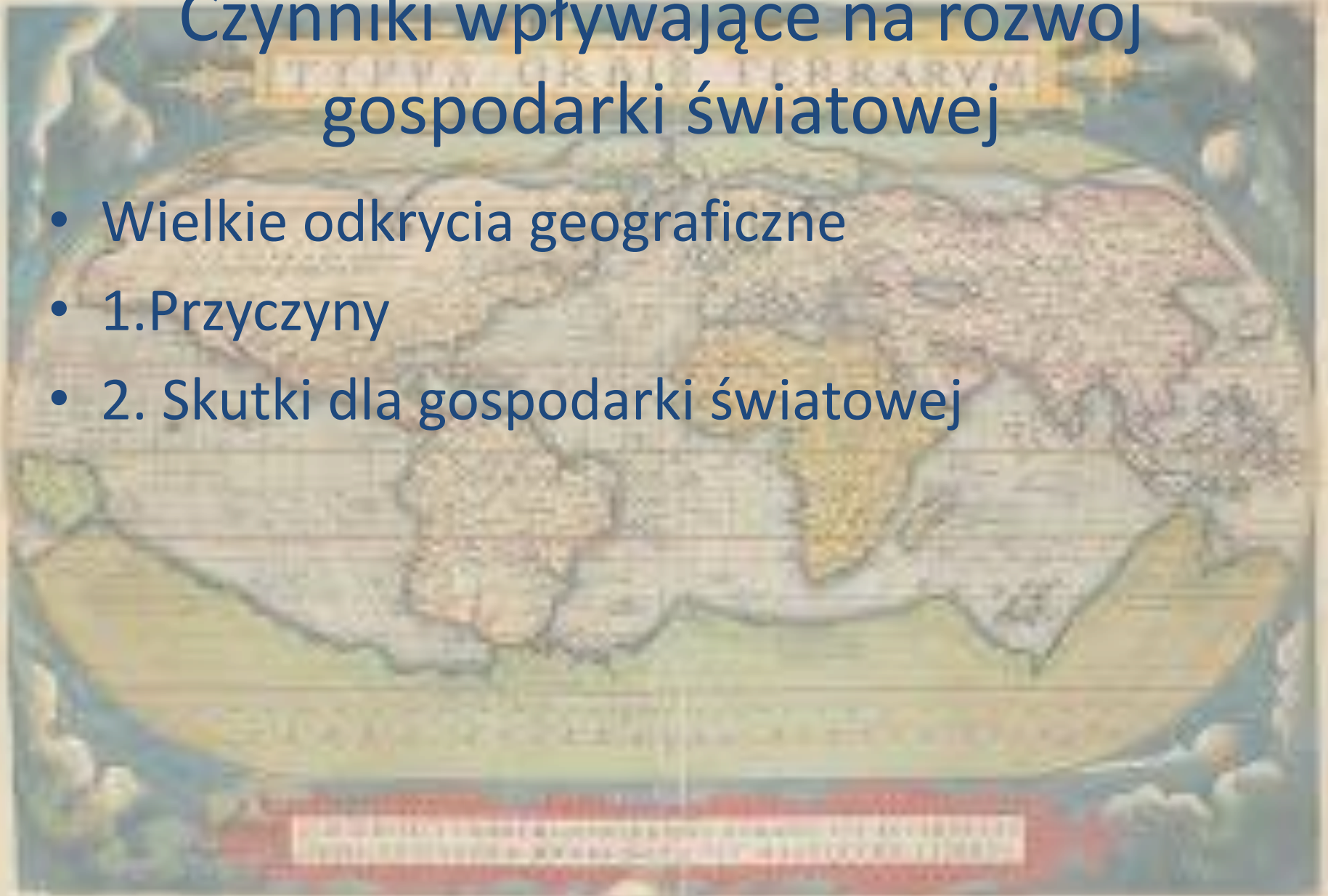
- Mówimy tutaj o gospodarce słabo rozwiniętej, niesystemowej
- **Było kilka ośrodków handlu:**
- Basen Morza Śródziemnego – Połączenie z bliskim wschodem, ze wschodu importowano przyprawy, „leki”, owoce. Na wschód eksportowano wyroby metalowe.
- Morze Północne
- Jedwabny szlak

"Medieval Commerce (Asia)" From The Historical Atlas by William R. Shepherd, 1926

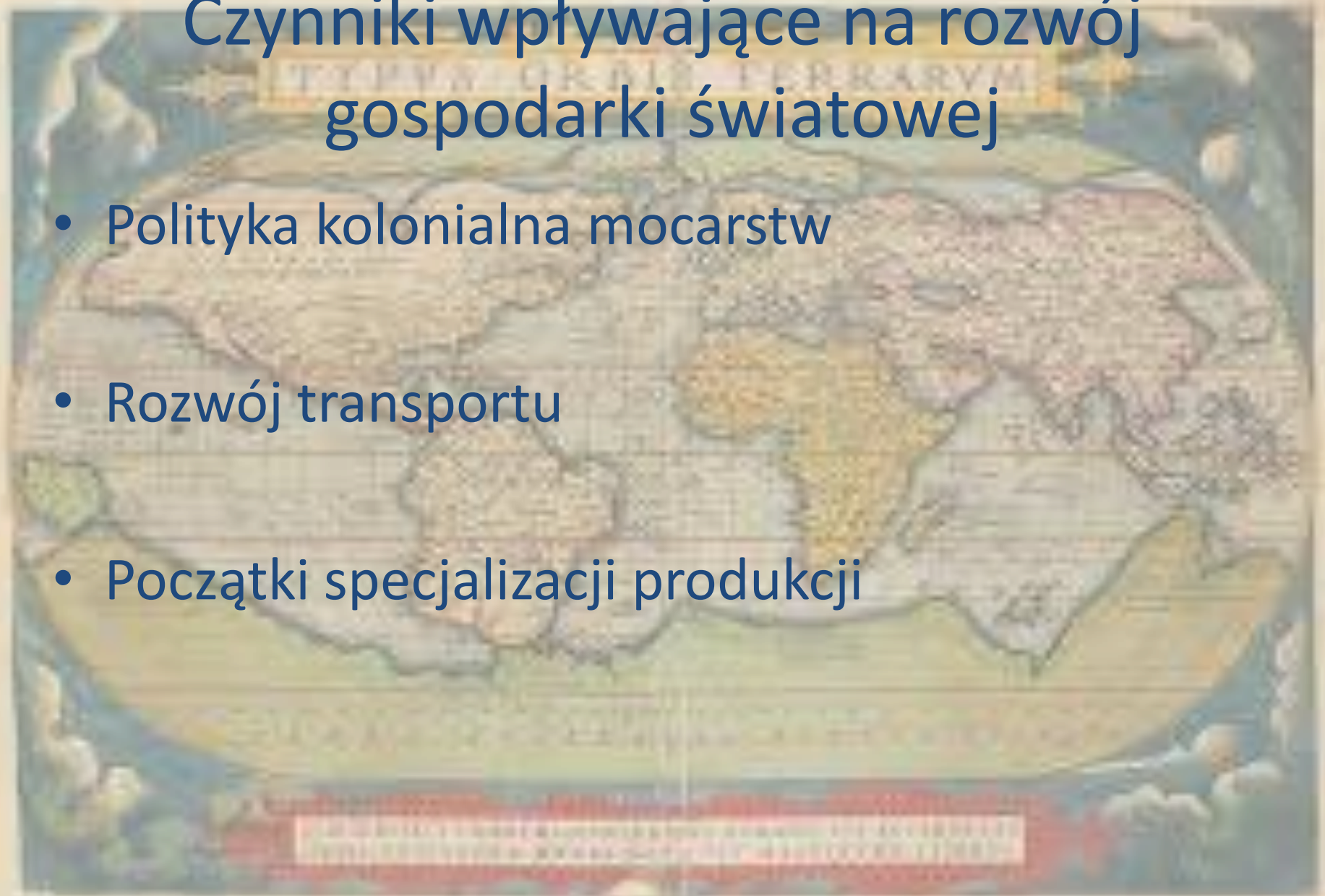
Czynniki wpływające na rozwój gospodarki światowej

- Wielkie odkrycia geograficzne
- 1. Przyczyny
- 2. Skutki dla gospodarki światowej

Czynniki wpływające na rozwój gospodarki światowej

- Polityka kolonialna mocarstw
- Rozwój transportu
- Początki specjalizacji produkcji

Rewolucja Przemysłowa

- Był to przełomowy okres w historii rozwoju gospodarki światowej
- Rozwój transportu- parowce, klipery, Kolej
- Postęp techniczny umożliwił rozpoczęcie masowej produkcji

Rozpoczęcie tzw. PAX BRITTANICA

PAX BRITTANICA 1870-1914

- Pierwsze mocarstwo przemysłowe – Wielka Brytania – mając przewagę konkurencyjną, propagowała i realizowała politykę wolnego handlu, podczas gdy na świecie panował protekcjonizm
- Wyraźny był podział na 2 grupy: kraje uprzemysłowione i kraje surowcowo-rolnicze
- Eksport wyrobów przetworzonych i kapitału przez trzy kraje europejskie (Wielka Brytania, Niemcy, Francja) na pozostałe rynki świata
- Najbardziej atrakcyjnym i perspektywicznym gospodarczo krajem stawało się USA

Czynniki wpływające na rozwój powiązań

1. postęp technologiczny, rozwój masowej produkcji i nowych gałęzi przemysłu
2. rozwój nowej formy przedsiębiorstwa – spółki akcyjnej i wzrost znaczenia dużych przedsiębiorstw w gospodarkach
3. rozwój rynku kapitałowego, przede wszystkim w USA i Wielkiej Brytanii
4. rozwój porozumień i związków monopolistycznych i zmiana układu sił na rynkach narodowych i na rynku światowym
5. dynamiczny rozwój przemysłu i wzrost gospodarczy w USA i Niemczech
6. wzrost zewnętrznej ekspansji gospodarczej USA i osiągnięcie pozycji wiodącego mocarstwa gospodarczego
7. wzrost międzynarodowych obrotów kapitałowych i znaczenia rynku kapitałowego
8. rozwój międzynarodowej bankowości poprzez tworzenie zagranicznych filii banków
9. rozwój światowego centrum finansowego w Londynie
10. Kształtowanie się międzynarodowego systemu waluty złotej, który był systemem wiarygodnym i zapewniał stabilność kursów walutowych

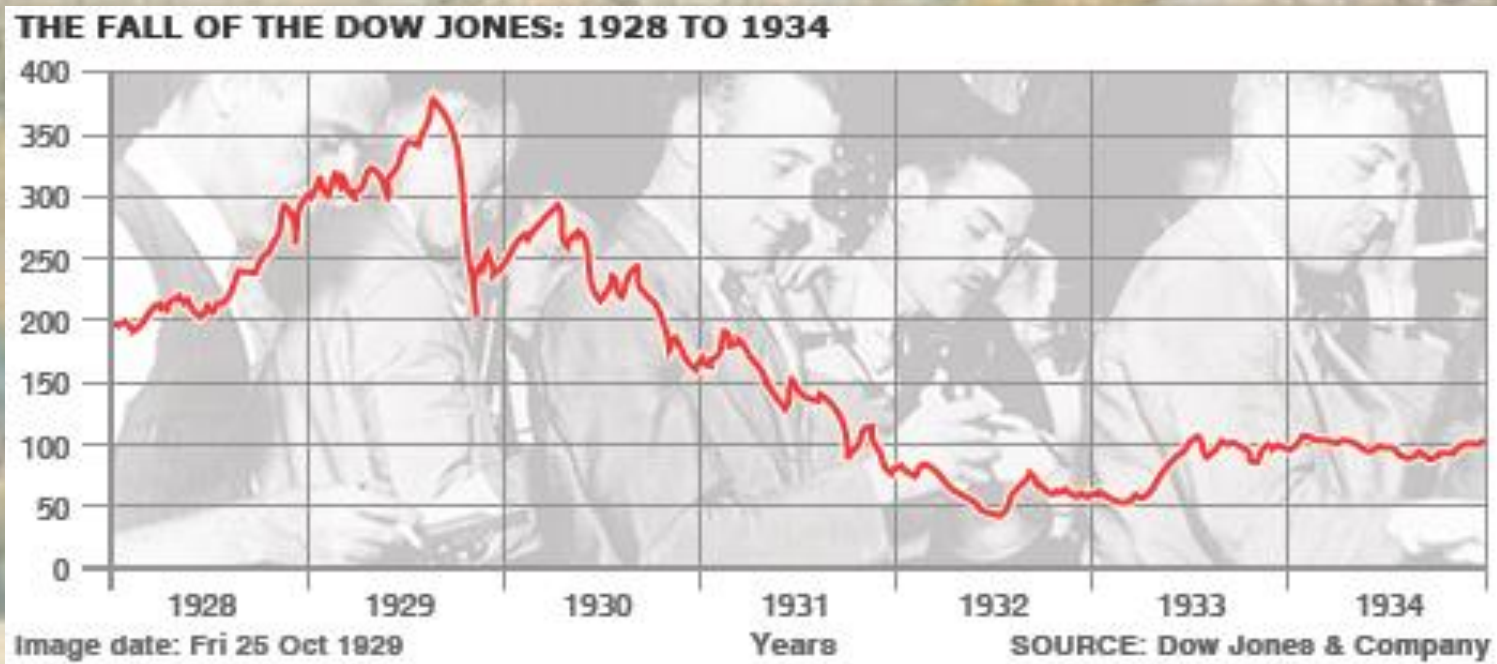
Etap dezintegracji

- Skutki wojny
- USA przejęło rolę głównego eksportera kapitału
- Wybuch kryzysu

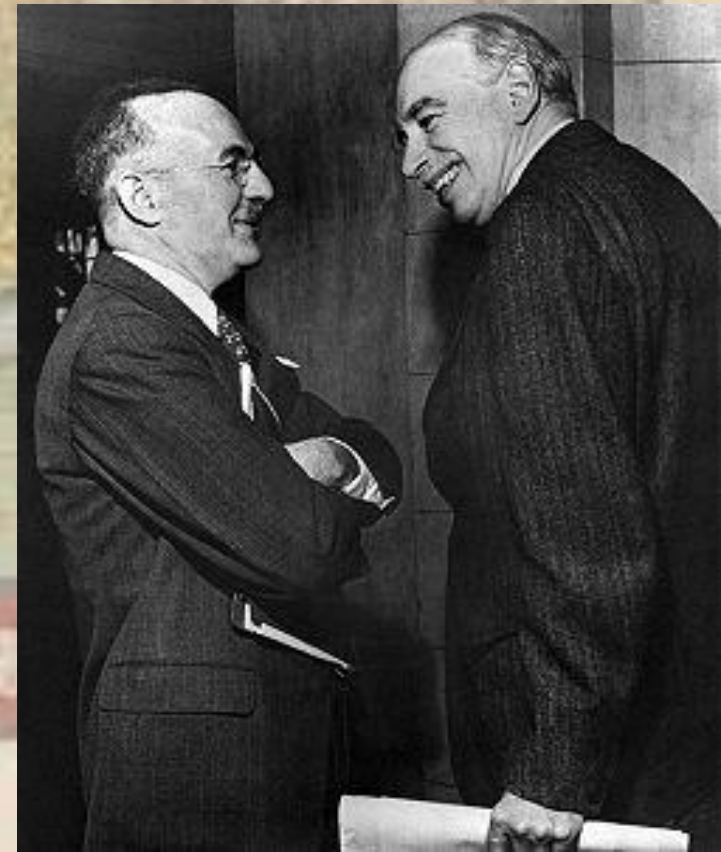
Wielki kryzys

- Czarny czwartek 1929
- Rozprzestrzenianie kryzysu finansowego na pozostałe kraje kapitalistyczne wskazuj, jak złożone już w tym czasie były relacje gospodarcze na świecie.

Etap rekonstrukcji gospodarki

- Konferencja z Bretton Woods
- GATT
- USA przejęło rolę światowego gwaranta porządku gospodarczego.

PAX AMERICANA

Pax Americana

- Usunięcie barier, jakie wprowadzone zostały w latach 30tych
- 25 marca 1957 roku podpisano traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej a od 1 stycznia 1958 rozpoczęły działalność EWG i Europejska Wspólnota Energii Atomowej
- korporacje amerykańskie (np. General Motors, Ford Motor, General Electric) inwestowały za granicą przede wszystkim w celu omijania barier handlowych i osiągnięcia korzyści wynikających z niższych kosztów siły roboczej w innych krajach

Ku nowoczesności

- **Integracja regionalna** – jest scalaniem „na żądanie” zainteresowanych państw. Globalizacja natomiast jest scalaniem się „żywiotowym”, niezaprogramowanym przez państwa.
- Kryzys Naftowy
- Zacieśnianie więzi integracyjnych między państwami: NAFTA, MERCOSUR, UE itd.
- Utworzenie WTO
- Globalizacja
- Informatyzacja komunikacji i rozwój transportu